

Stukken voor de Redactie te zenden vóór den 15en der maand aan:

G. D. DUURSMA,
Achter de Hoven 114 bis,
LEEWARDEN.

Redactie:

G. D. DUURSMA.
J. M. VAN DEN HOUTEN.

Girorekening

No. 133550 - DRUMPT bij Tiel.

Alle correspondentie te richten aan het Secretariaat

Adres:

Mej. J. J. E. v. D. THOORN,
Amalia van Solmsstraat 80,
DEN HAAG.

Bestuur: CHR. DE RINGH, *Voorzitter*, Hilversum, van Ostadelaan 23; Mej. J. J. E. v. D. THOORN, *Secretaresse*, den Haag; B. TH. KRABBENDAM, *Penningmeester*, Drumpt bij Tiel; G. D. DUURSMA, Leeuwarden, Achter de Hoven 114bis; J. M. VAN DEN HOUTEN, Rotterdam, Mathenesserlaan 364.

CONOPHYTUM N. E. Br.

Door Dr. A. T i s c h e r.

Conophytum cupreatum, Tisch. spec. nov.

(§ *Pellucida*) *Planta caespitosa*. *Corpuscula obconica, vel subcylindrica, 10—15 m.M. alta, supra 6—10 m.M. diam., glabra, brunnea vel cupri-colorata, supra irregulariter „fenestrata“; fissura 2—3 m.M. longa; flores diurni 1,2—1,5 c.M. diam.; sepala 4, brunnea, ½ m.M. longa; petala 16, ad 7—8 m.M. longa, 1,5 m.M. lata, alba, 6—8 staminodii ad 1 m.M. longa, aureis; stamina in tubo inclusa, glauca, antheris aureis, minutis, filamenta alba; stigmata 4—5, ad 1 m.M. longa, filiformia. Klein Namaqualand. Dr. Luckhoff.*

Door spruiten groepen vormend. *Corpuscula* verkeerd kegelvormig tot bijna cilindrisch, 10—15 m.M. hoog, aan de bovenzijde 6—10 m.M. diam., daar cirkelrond tot iets ovaal, glad, huidkleur bruin tot donker koperkleurig, op bovenzijde plantenlichaam bevindt zich een donkergroen „venster“ van onregelmatige verdieping, dat door enkele punten en onregelmatige vlekken van de huidkleur wordt onderbroken. Op de opstaande kanten der lichaampjes bevindt zich in het bovendeel een aantal grauwe, niet opvallende donkere punten, die evenwel in doorvallend licht goed te zien zijn. Spleet niet of slechts weinig ingezonken, 2—3 m.M. lang (Type E van den Brownschen sleutel)¹⁾. Bloem 1,2—1,5 c.M. diameter, des voormiddags bij zonschijn geopend, niet geurend.

¹⁾ Zie hiervoor Jaargang 1931 „Succ.“ pag. 245. Sw.

Vruchtbeginsel in het corpusculum ingesloten. Bloemkelkbuis iets uit de spleet uitkomend, 3—4 m.M. lang, geelachtig met 4 ongeveer $\frac{1}{2}$ m.M. lange, roodachtig bruin gekleurde slippen. Bloemkroonbuis ongeveer 6—7 m.M. lang, geelachtig. Bloemkroonblaadjes in 1—2 kransen, 16 in getal, ongeveer 7—8 m.M. lang, 1,5 m.M. breed, spatelvormig met stompe punten of iets gekerfd, glimmend wit. Bij den ingang van de bloemkroonbuis 6—8, ongeveer 1 m.M. lange goudgele staminodiën¹⁾, binnenzijde bloemkroonbuis geel. Meeldraden zeer diep in de kroonbuis staande, wit, zeer klein, helmknoppen geel met witachtig gele helmdraden. Aantal stempels 4—5, ongeveer 1 m.M. lang, zeer dun, groenachtig geel.

Zuidelijk Namaqualand, juiste vindplaats onbekend. Dr. L u c k h o f f.

Deze mooie mimicrysoort is verwant aan *Con. pellucidum*, Schwant. (§ Pellucida, Schwant). Deze laatste sectie omvat behalve deze twee genoemde soorten ook nog *Con. terricolor* Tisch. Of ook *Con. Primosii*, Lav. en een andere nog niet beschreven soort tot deze sectie behooren, moet nog worden afgewacht. De sectie wordt gekenmerkt door de witte bloemen en de gele staminodiën en behoort door haar grauwe tot bruinachtige kleur der plantenlichamen tot de beste vertegenwoordigers in de „mimicry”. *Con. cupreatum* onderscheidt zich van *Con. pellucidum*, Schwant door de mooie bruine, dikwijls donkerkoperkleurige lichaampjes, bovendien is het venster niet gekorrelt, zooals bij *Con. pellucidum*, doch glad.

Conophytum uvaeforme, N. E. Br.

Conophytum vanrhijnsdorpense, Schwant. is identiek met *Con. uvaeforme*, N. E. Br. en zijn dus synoniem. Ik bezit planten van de typische *Con. uvaeforme*, afkomstig uit oude Engelsche kulturen en ook planten van de typische *Con. vanrhijnsdorpense*. Tusschen de bloemen van beide soorten bestaat geen onderscheid. Grootere aantallen importplanten vertoonen een tamelijke verscheidenheid in kleur en teekening der plantenlichamen. Naast bijna volkomen ongeteekende lichaampjes vindt men ook zulke met sterke punteering en lijntekening.

Conophytum odoratum, N. E. Br.

De schrijfwijze *Con. odoratum* in „Succulenta”, jaargang 1935,

¹⁾ Staminodiën zijn vervormde meeldraden, die geen stuifmeel voortbrengen. Sw.

aflevering 11, pag. 163 en 164 is niet juist, en moet zijn *Con. odoratum*.

Conophytum literatum, N. E. Br.

Con. literatum, N. E. Br. is door N. E. Brown beschreven in „Mesembryanthema”, pag. 180 en door L. Bolus in „Notes on Mesembryanthemum” I als *Con. pictum*, N. E. Br. De beschrijving van de bloem, die tot heden nog niet bekend is, laat ik hier volgen.

Vruchtbeginsel in het corpusculum ingesloten. Bloemkelkbuis 2,5—3 m.M. lang, groenachtig wit, met 5 donkergroene slippen, waarvan 2 langer, ongeveer 1 m.M. lang, en 3 korter, ongeveer $\frac{1}{2}$ m.M. lang. Bloemkroonbuis ongeveer 5—6 m.M. lang, wit. Bloemkroonblaadjes in 1—2 kransen, 25 in getal, smal, spits, iets minder dan 6 m.M. lang, de binnenste hier en daar korter, glimmend wit. De buitenste meeldraden tamelijk boven den uitgang van de bloemkroonbuis uitstekend, de binnenste korter. Helmknop geel, helm-draden wit. Aantal stempels 5, ongeveer 1,5 m.M. lang, op een $\frac{1}{2}$ m.M. langen stijl, witachtig groen. Ringvormige verdikking aan het vruchtbeginsel tamelijk rechtopstaand, heldergroen. Bloem gedurende den nacht geopend.

Conophytum Meyerae, Schwant.

Van deze *Conophytum*, die beschreven is in de „Gartenwelt”, jaargang XXXII, (Mesembryanth. Studien IV), een mooie en door haar bijzonder lange lobben opmerkelijke soort, was tot heden de bloem nog niet bekend gemaakt.

Vruchtbeginsel in het corpusculum ingesloten. Bloemkelkbuis 3—4 m.M. lang, iets gedrukt, groenachtig, met 5 slippen, 4—5 m.M. lang, spits, groen, randen door een vliesje bedekt, (iets kraakbeenachtig). Bloemkroonbuis 5—6 m.M. lang, geelachtig wit, iets gedrukt. Bloemkroonblaadjes in 3—4 kransen, 48—50 in getal, 1,5 c.M. lang, lijnvormig, nauwelijks iets meer dan 1 m.M. breed, naar de punten toe geleidelijk smaller wordend, glimmend geel.

Meeldraden talrijk, 5—6 m.M. boven uit de kroonbuis reikend, de binnenste nauwelijks korter. Helmknop geel, helm-draden geel, naar beneden toe witachtig. Aantal stempels 6, fijndraderig, tamelijk boven de meeldraden uitstekend, 9—11 m.M. lang, geel, op een 1—2 m.M. langen styl. Vruchtbeginsel aan de bovenzijde tamelijk spits kegelvormig. Ringvormige verdikking aan het vruchtbeginsel

donkergroen, zeer smal. Bloem op den namiddag bij zonneshijn geopend.

Conophytum multicolor, Tisch.

De beschrijving van de bloem van deze *Conophytum* geschiedde in „Succulenta”, 1932, aflevering No. 4, pag. 83. Wij geven nu een

Conophytum multicolor Tisch.

afbeelding van deze mooie, door haar kleur van het plantenlichaam en door haar witte bloem (nachtbloeiër), karakteristieke soort. Opmerkelijk is de scheiding der bloemblaadjes in 2 rijen.

Vert. F. Sw.

HAWORTHIA CHALWINII (Marloth et Berger).

Dit plantje werd reeds in 1906 beschreven in het Notizblatt des Königl. Bot. Gartens Nr. 38 en ook omstreeks dit tijdstip naar Europa gebracht.

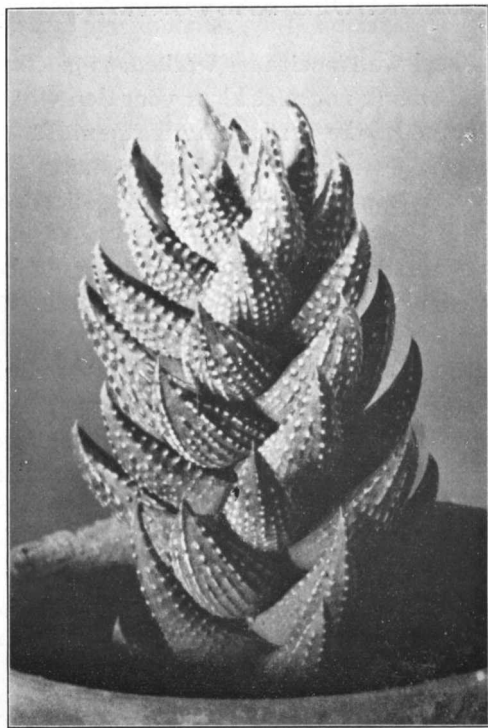
In enkele oudere verzamelingen is het wel aan te treffen, de afgebeelde plant vormt een deel van een exemplaar uit de verzameling van den Heer de Smit.

De stengels kunnen op den duur zeer lang worden en daardoor kruipend. Voor het echter zoover is, heeft de plant zeker aan de basis eenige uitloopers gemaakt.

In groeiwijze verschilt de soort dus weinig van de andere soorten, welke met deze door Berger tot de groep der Coarctatae wer-

den vereenigd. *H. Reinwardtii* en *H. coarctata* zijn van deze groep de meest bekende.

Bij de afgebeelde soort worden de blaadjes, die bij een juiste behandeling van de plant zeer dicht opeen staan, ongeveer twee—twee en een halve c.M. lang en aan de basis anderhalve c.M. breed. Ze zijn van boven geheel glad en aan de onderzijde voorzien van

Haworthia Chalwinii Marl. et Berger.

(een weinig vergroot)

12—14 rijen vrij regelmatig geplaatste witte verheven stippels, die soms ineenvloeien. De diameter der bebladerde stengels bedraagt 3—4 c.M.

Als groeiplaats wordt vermeld het zuidelijke Kaapland in het district Graaff Reinet.

Von Poellnitz vermeldt, dat het plantje in Duitschland als *Apicra bicarinata* in den handel werd gebracht. Het is echter een

wel te onderscheiden soort, ook de bloeiwijze doet de plant terstond als een *Haworthia* herkennen.

Duidelijke afbeeldingen vindt men verder in Desert van Juni 1932 en Gartenschönheit van October 1933. H.

GOEDKOOPE KASVERWARMING.

Toen ik, na heel wat moeizaam werken, mijn cactuskasje geheel had opgebouwd, was ik nog niet klaar voor den wintertijd. Ik moest ook voor de noodzakelijke verwarming zorgen. En hoe dat te doen op de goedkoopste en toch bevredigende manier?

Een warmwater-installatie kon de bruine niet trekken; die viel dus uit.

Zou het niet gaan met een kacheltje van een kachelkunstmoeder, waaronder enkele honderden kuikens voldoende warmte vonden? Dat kwam me ook te duur van aankoop.

Wat dan gedaan? Ik kon een flinke, nog bruikbare petroleum-lamp op den kop tikken, maar het olie-reservoir was me te klein. Een goed-groote kuikendrinkbak uit mijn ex-raskippenfokkerij, ruim 4 L. inhoud, werd de oliepeer. Een katoen en een lampegas van een dubbeltje, en de lamp was, op 't vullen na, gereed voor 't gebruik.

Van een koperslager kocht ik 4 M. oude zinken buis, doorsnee 6 c.M., met 3 ellebogen.

Aan één elleboog maakte ik met een paar klinkboutjes een gebogen stuk blik vast als een lampekop, waaronder de lamp gezet kon worden.

Wat zou dat lekker verwarmen met de buizen, dacht ik. De warme lucht uit het lampegas zou door de buizen naar buiten stroomen, maar haar warmte zou ze meedeelen aan 't zink, en door de uitstraling zou de lucht in m'n kasje wel een goede temperatuur krijgen, omdat de lamp natuurlijk ook een flinken steen zou bijdragen. Maar die berekening kwam helaas niet uit, zooals later bleek.

Waar moest ik nu de lamp zetten? Overall kwam ze te hoog, als ze onder de lampekop moest blijven.

Onder het tablet tegen den achterwand groef ik 30 c.M. grond uit, bekleedde de kanten en den bodem met oude steenen en cement, met specie mooi glad gesmeerd, en ik kreeg een mooie bergplaats

voor diverse grondsoorten, voor potjes en een pracht plaats voor de lamp, ruim, solied en brandvrij.

Nu aan het proef-branden. Het ging fijn, de temperatuur rees aardig wat.

Maar..... de afvoerbuizen bleven voor 't grootste deel koud of koel, en op de lasschen begon 't te druppen en vormde zich zout.

Hoe dat kon? Wel, bij de verbranding van petroleum ontstaat waterdamp en koolzuur. De waterdamp koelde in de buizen af en vormde water; het koolzuur verbond zich met het zink en er ontstond zinkcarbonaat, het zout dat zich aan den onderkant der lasschen afzette.

Met ferme dotten stopverf werden de plaatsen, waar de buizen in elkaar schoven, dichtgemaakt. Op één plaats maakte ik met een spijker een gaatje, zette daaronder een oud pannetje om 't condenswater op te vangen. En klaar was Kees.

Zoo prutste ik vijf jaar geleden mijn kasverwarming in elkaar. En tot heden toe heb ik ze met succes gebruikt. Al liet in den barren wintertijd het zonnetje zich soms in geen weken zien, al vroor het vaak dat 't kraakte, al sneeuwde en hagelde 't van je welste, m'n rietmat van drie kwartjes en m'n geïmproviseerde verwarmingsinstallatie zorgden er voor, dat ik zonder moeite steeds 5 tot 12 graden Celcius kon houden.

Wat kan men nog meer verlangen? En al mijn planten voelden er zich zoo lekker als kip.

Om de twee of drie dagen met een oud mes de katoen schoonmaken en olie bijvullen, een werk van vijf minuten, en alles loopt weer vanzelf.

Is 't zacht weer, of komt 't zonnetje wat helpen, dan gaat de lamp uit.

In de koudste dagen gebruik ik nooit meer dan acht liters petroleum per week, dat is het maximum, dus iets meer dan twee kwartjes op zijn hoogst en z'n koudst.

Op deze manier kunnen ook de minder met aardsche goederen gezegenden zichzelf goedkoop en afdoende een degelijke kasverwarming bezorgen.

Oudenbosch.

J. J. v. d. HORST.

BEHANDELING VAN ONZE MESEMS.

Maart.

In Maart kunnen we de meeste Mesems verplanten. Alleen voor Mesems, die hun rustperiode in den zomer hebben, is het beter met verplanten te wachten tot dien tijd. Hiertoe reken ik *Argyroderma*. *Frithia pulchra* schijnt niet van verplanten te houden. Soms zal het verplanten niet strikt noodzakelijk zijn; toch is het wel goed even naar de wortels te kijken en daar de meeste Mesems in kleine potten staan, de aarde te vernieuwen. Planten, die in klei en niet te dicht op elkaar staan, behoeven niet verplant te worden. In klei schijnt wortelluis niet zoo gemakkelijk te kunnen leven. Mesems met een klein wortelgestel, zooals *Conophytum*, *Ophthalmophyllum* en *Frithia* groeien beter in bladaarde met zand. *Argyroderma* daarentegen, doet het heel goed in klei of löss. Kleine planten van *Fenestraria* kan men gedurende den geheelen zomer verpotten, ook het stekken van *Fenestraria* lukt dan altijd. Grootere pollen van *Fenestraria* zijn gevoelig voor overplanten. Het beste kan men dit doen omstreeks Augustus. Het te bezigen grondmengsel voor *Fenestraria* moet altijd zeer zandig zijn, het uitstoelen wordt bevorderd door het gebruik van ruime potten. De dikke hoofdwortels gaan soms tamelijk diep, de zijwortels verspreiden zich over de geheele oppervlakte van den grond. Tot heden zijn twee soorten *Fenestraria* bekend, n.l. *Fenestraria rhopalophylla* (witte bloem) en *Fenestraria aurantiaca* (gele bloem).

Als regel zijn ondiepe schalen of bloempotten voor de meeste Mesems geschikt. Een uitzondering hierop maken: *Rimaria*, *Aloïnopsis* (*Nananthus*), *Pleiospilos* en de struik- of halfstruikvormen. Welk grondmengsel we ook gebruiken, steeds moeten we wat kalk toevoegen, verder wat fosforzuur in den vorm van Thomas-slakkenmeel en kalizouten in den vorm van patentkali, ook wel zwavelzure kali magnesia genoemd. Humusaarde kan soms minder voedsel bevatten dan een goede zandsoort. Als kalk nemen we kalkmergel, dat is een grondsoort, die een hoog gehalte aan koolzure kalk bevat en poedervormig is. Stukjes marmer, fijn geklopt, kunnen we ook gebruiken. De zoogenaamde landbouwkalk, een minder goede soort kluitkalk, is voor bemesting niet aan te bevelen.

Voor al in deze maand moeten we onze Mesems beschermen tegen zonnebrand. Gevoelig zijn in de eerste plaats zaailingen, verder *Conophytum* en *Ophthalmophyllum*. Doch tevens verdient

het aanbeveling onze Mesems zoo spoedig mogelijk aan het licht te gewennen. Ook voor deze planten geldt, dat één zonnige dag in het voorjaar meer waard is dan een week zonnig weer in den zomer.

Het watergeven moet langzaam aan, bij voorkeur op zonnige dagen, vermeerderd worden. Zoo goed mogelijk zorgdragen, dat de aardkluit niet geheel uitdrogen kan. *Argyroderma* en *Conophytum* vragen wat meer water dan *Lithops*, *Dintheranthus* en *Lapidaria*. Een enkele maal op zonnige dagen nevelen of fijn bespuiten kan geen kwaad, mits er geen water op de schedels of in de spleet tusschen de beide bladeren blijft staan.

Het stekken doen we in deze maand bij voorkeur zoo vroeg mogelijk, wanneer de planten zich door watertoevoer volgezogen hebben. Het stekken van hoogsucculente vormen, zooals *Lithops* of *Conophytum* heeft mijns inziens geen zin. Wanneer dergelijke planten verscheidene hoofdjes gemaakt hebben, vormen ze een te mooi pronkstuk om er aan te gaan plukken.

Moet men om een of andere reden stekken, dan wordt de stek zoo laag afgesneden, dat het vegetatiepunt niet beschadigd wordt; aan de stek dient dus een smal strookje van het houtige gedeelte te blijven zitten. Daarna de stek ongeveer acht dagen laten drogen en oppotten in vochtig zand. Mesems, die in den zomer een volkomen rust hebben, zooals *Conophytum*, stekken we bij voorkeur tegen het einde van den rusttijd, dus ongeveer in Juli. In Maart kan men nog zaaien.

De Heer Ernst Rusch uit Windhoek, Zuid-Afrika schrijft me het volgende: „Een aantal *Lithops*soorten, die als nieuw door de handelaars worden aanbevolen, zijn reeds als oude beschreven soorten bekend. Ja zelfs worden verscheidene *Lithops* verkocht onder twee of drie verschillende namen. De botanische tuin te Stellenbosch wil nu, gelukkig, trachten hierin verbetering te brengen. In Europa is het nauwelijks mogelijk nieuwe soorten een naam te geven, omdat het ter beschikking staande materiaal te gering is. Met een beetje goeden wil is het heel gemakkelijk van één soort twee of drie en meer nieuwe soorten te maken, maar dat is onbetamelijk en men bewijst de wetenschap geen dienst met een dergelijke handelwijze”.

F. SWÜSTE.

SANSEVIERA ZEYLANICA WILLD.

Van deze mooie plant schafte ik me voor eenige jaren een bewortelde bladstek aan.

Het eerste jaar stond ze in mijn kas op een beschaduwde plekje, waar de plant flink groeide.

't Grootste blad was 60 cm. lang. 's Winters kreeg ze een warm plaatsje. Het volgend jaar schoot uit den grond een tweede bladstel omhoog, dat in ongeveer 2 maanden de afmetingen van de oude plant bereikte. De plant verhuisde toen naar mijn woonkamer, ook

Sansevieria Zeylanica.

Foto Dr. J. J. Huizing, Woerden.

hier niet in het directe zonlicht. Groot was mijn verrassing, toen nu in Mei uit het eene bladstel zich een bloemstengel ontwikkelde, die na eenigen tijd begon te bloeien. Nooit tevoren had ik een bloeiende plant noch afbeelding hiervan gezien. Toen de bloemen open sprongen was dit een mooi gezicht. Die licht gekleurde ranke bloemen steken zoo aardig af tegen de prachtige gevlekte donker-groene bladeren. Na twee dagen beginnen de bloemen te verwelken.

Ik laat de plant tegenwoordig steeds in huis en ze ziet er gezond en frisch uit. Als grond gebruik ik losse humusaarde met wat scherp zand gemengd. Uit het bovenstaande blijkt dunkt me, dat de plant ook geschikt is voor kamerplant. Ofschoon de prijs vroeger vrij hoog was, kan men zich tegenwoordig al voor één of twee kwartjes een aardige plant aanschaffen.

Dr. J. J. HUIZING.

EEN NIET ALGEMEEN VOORKOMENDE EUPHORBIA.

Naar aanleiding van het art. over E. in het Januari-nummer 1935, wil ik *E. pulcherrima*, bij de kweekers beter bekend als Poinsettia (Kerstster), eens wat nader bekijken, daar deze plant bij de liefhebbers m.i. veel te weinig gekweekt wordt.

De Poinsettia is inheemsch in Mexico, en wil graag gedurende haar bloeiperiode een iets warme standplaats. (Gematigd of warm, al naar den tijd, waarop men haar in bloei wil zien.)

De kleur der soort is rood; er bestaan echter var. van met roze, witte en sterk verdubbelde schutbladeren.

De laatstgenoemde moet extra vroeg gestekt worden, om de binnenste schutbladeren goed tot hun recht te kunnen laten komen.

Wil men met oude planten in het voorjaar verder kweken, dan verpot men ze tegen Maart in een, liefst kleineren pot, en geeft ze krachtige verse aarde. Wil men de plant vermenigvuldigen, dan kan men twee methoden volgen, n.l.

a. het stekken van jonge scheutjes, en

b. het stekken van stukjes van den stengel, met één oog erop.

In beide gevallen de wonden stelpen met houtskool, daar er anders te veel reserve-voedsel verloren gaat.

In zuiver scherp zand van een warm kweekbakje, zullen beide manieren voldoening geven.

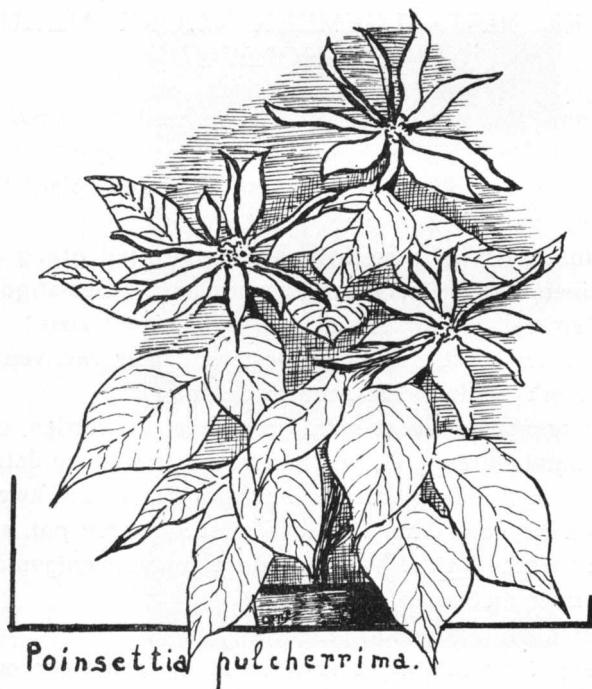
Het voordeel der tweede methode is echter het grooter aantal planten, dat men krijgt. Men lette er echter wel op, niet de jongste halfrijpe oogen te nemen, noch de houtig geworden alleronderste van een stengelgedeelte.

De aldus ontstane jonge plantjes kweekt men voorloopig warm verder; hierbij kan men weer twee methoden volgen n.l. de planten

oningenepen laten doorgroeien of ze innipen, zoodat ze 3 à 4 bladeren hebben.

In het eerste geval krijgt men lange stengels, die zeer geschikt zijn, om later als snijbloem gebruikt te worden.

Nijpt men in, dan krijgt men aardiger kasplanten, waarom het de meeste onzer toch te doen is. Het aantal bloemen is nu veel grooter, al is iedere bloem op zich zelf natuurlijk kleiner. Wil men extra lage planten kweken, dan stekt men eind Juli, (kopstek!) en behandelt deze als de andere oningenepen exemplaren.

In den loop van den zomer worden onze Poinsettia's nu steeds verpot, zoodra de vorige pot met wortels volgegroeid is.

De aarde, die aanvankelijk voor de helft uit zand bestond, wordt steeds zwaarder genomen, en bestaat meer en meer uit een mengsel van mest-, blad- en graszoden-aarde, met steeds minder scherp zand er doorheen gewerkt.

Staan de planten in den bloeipot, dan moeten ze, om krachtig gehouden te worden wekelijks vloeimest ontvangen.

Werd er gedurende den voorzomer steeds meer gelucht, en de

planten daardoor steeds steviger en geharder gemaakt, eind Juli, begin Aug. is het glas op den bak meestal overbodig. Men krijgt op deze wijze planten met stevige korte geledingen. Vaak optrekken in den bak is noodig om het doorwortelen te voorkomen. Half Sept. wordt de P. in de kas gebracht, en langzamerhand zooals reeds is opgemerkt, naarmate men den bloei verlangt, warmer gezet. Na den bloei brengt men de plant in rust door haar droog te laten staan. Men kan ze dan onder het tablet plaatsen.

Zij, die over eenige ruimte in kas en bak beschikken wil ik nogmaals bovengenoemde Euphorbia, aanraden, maar de kamerkweeker kan er, om teleurstelling te voorkomen, beter niet mee beginnen.

Groenekan.

P. N. NEVEN.

HET LEEKENHOEKJE.

*Correspondentie s. v. p. te richten tot J. M. van den Houten,
Mathenesserlaan 364a, te Rotterdam.*

Maart.

We schrijven pas Maart en nog steeds is afwachten de boodschap. Toch krijgen we soms neiging om met de voorjaarswerkzaamheden te beginnen en wie dus aan den slag wil gaan, dient eerst te zorgen voor het noodige materiaal.

Nieuwe potjes worden een tijd lang in water gezet om goed door te trekken en de oude potten, die we opnieuw gebruiken willen, krijgen een flinke schoonmaakbeurt. Dan zorgen we voor goede aarde en nog steeds is dit voor onze stadsbewoners een groote moeilijkheid, waar we alleen deze raad op weten, ga naar een eerste klas bloemist en bestel een emmer prima tuinaarde.

Het gaat maar om een betrekkelijk kleine hoeveelheid en men kan hiervoor beter een paar centen meer uitgeven, dan het heele jaar te tobben met een ongeschikt grondbmengsel. De eischen waaraan werkelijk goede, voedzame aarde moet voldoen, laten zich niet gemakkelijk omschrijven. Ze moet donker zien vanwege haar humusgehalte, moet bij samenknijpen tot een bal aaneensluiten, doch niet samenkoeken, maar weer makkelijk uiteenvallen; ze moet een frische grondlucht bezitten en niet zurig ruiken, kortom ze bezit een heele reeks kenmerken, waaraan de vakman de deugdelijkheid bepaalt, zonder dat hij hiervoor een scheikundige analyse noodig

heeft. Trouwens zoo ver behoeft men het heusch niet te zoeken en in het algemeen kan men met één enkel grondmengsel volstaan, al zal het gewenscht zijn, wat zand en klei afzonderlijk bij de hand te houden om het mengsel wat zandiger of wat zwaarder te maken, al naar dit noodig is.

In alle handboekjes worden hieromtrent aanwijzingen gegeven en het spreekt vanzelf; dat snelgroeiende soorten een zwaarder grondmengsel behoeven, dan andere minder snelle groeiers, die een paar jaren noodig hebben om de beschikbare grond in den pot geheel te doorwortelen. Een goede keuze der te gebruiken potten is mede van belang. Een dwergplantje of stek in een veel te groote pot staat niet alleen leelijk, maar men bewijst de plant er heelemaal geen dienst mee. In de omgekeerde fout, namelijk een veel te kleine pot, vervalt men niet zoo gauw. Het groote voordeel van het regelmatig verpotten is, dat men een idee krijgt van het wortelstelsel der planten en hieruit conclusies kan trekken of de gebezigde grondsoort al of niet aan de eischen voldoet. Meermalen blijkt bij het verpotten, dat er slechts weinig wortels gevormd zijn. Vooral importplanten kunnen jarenlang in het leven blijven, zonder dat ze behoorlijke wortels vormen. Hoewel we nu al heel wat jaren aan de liefhebberij doen, staan we nog telkens weer verbaasd over het enorme uithoudingsvermogen dezer planten. We herinneren ons nog een voorval van jaren geleden, toen we bij een liefhebber een bloeiende plant op een koolaschhoop vonden. De eigenaar had tegen deze plant al zoo lang aangekeken, groei zat er niet in, wortels waren er al evenmin aangekomen en in arrenmoede had hij dat „dooie” ding toen maar op de sintelhoop gesmeten, met als resultaat, dat er eindelijk leven in gekomen was. Zoodat we hiermede maar zeggen willen, geef de hoop niet te gauw op en pas eens een flinke verandering toe, al lijkt het een beetje Spartaansch. Bij het verpotten late men de wortelkluit zooveel mogelijk intact, althans wanneer het wortelgestel er gezond uitziet. Iets anders is het, wanneer mocht blijken, dat zich aan de buitenzijde dus tegen den potwand aan, witte wasachtige vlekjes vertoonden. In dit geval heeft de plant last van wortelluis, die men duidelijk aan de wortels kan zien zitten.

Die voeren daar niet veel goeds uit, want behalve dat ze zich aan de sappen goed doen, verzwaart de afscheiding van een wasachtige substantie het opnemen van water. De aangetaste wortels worden flink onder de kraan afgespoeld, zoo noodig wat inge-

smeden en daarna late men de plant eenige uren drogen. Een bespuiting met een of ander insectendoodend middel (Volck) helpt eveneens en op een goedkoope wijze kan men zelf zoo'n sopje klaar maken door een paar sigarenpeukjes een nacht te laten afrekken in een bakje met water en er een gelijke hoeveelheid brandspiritus aan toevoegen.

* * *

Wie over een warme kas beschikt kan in Maart wel met zaaien beginnen, maar het meerendeel onzer leden is aangewezen op de natuurlijke warmtebron en dan doet men beter met nog even te wachten.

* * *

In ons vorig nummer schreven we, dat we nog even zouden terugkomen op het enten en hoewel de meest geschikte tijd voor dit karweitje de maanden Mei en Juni is, kan het toch gebeuren, dat bij het nazien en behandelen der planten een ongelukje gebeurt en dat we dus een noodenting moeten verrichten. Uit zaad gekweekte zuiltjes van verschillende Cereussoorten zijn hiervoor het beste te gebruiken. Wie toch zaden bestelt, neme er voor dit doel een pakje gemengde Cereuszaden bij, of beter nog een portie *Cereus Spachianus*, *Cereus Jusberti* of *C. macrogonus*. In twee jaar kweekt men daar mooie zuiltjes van. *Opuntiaschijven*, die gemakkelijk genoeg te stekken zijn, dienen speciaal voor *Opuntiacristaten*. *Echinopsis* is als onderstam minder geschikt, omdat de afgesneden stammen neiging hebben tot spruitvorming en deze maken, dat het entstuk geen voedsel krijgt. Zuivere snijvlakken maken met een scherp mes. De onderstam niet hooger nemen dan 2—3 centimeter, en de stukken goed opeendrukken. Bij het vastzetten van de nieuwe kop kan men in plaats van de vroeger veel gebruikte raffiabandjes ook een paar elastiekjes nemen, mits men zorgt dat deze niet te veel knellen. Zit de kop vast, wat na eenige weken het geval moet zijn, dan knipt men de draadjes door.

v. d. H.

BOEKBESPREKING.

Blühende Kakteen und andere sukkulente „Planzen“. Herausgegeben von Prof. Dr. E. W e r d e r m a n n. Verlag J. Neumann, Neudamm und Berlin. Jaarabonnement van 4 mappen R.M. 16.—.

Map 25 (verschenen 15 Sept. 1935, doch eerst 13 Febr. 1936 ontvangen) omvat: pl. 97 *Opuntia clavarioides* Pfeiff., het bekende Negerhandje, in bloei; pl. 98 *Rathbunia alamosensis* (Coult) Br. et R.; pl. 99 *Rebutia oculata* Werd. en pl. 100 *Pleiospilos Roodiae* (N. E. Brown) Schwantes. Vooral de Rebutia, een nog nieuwe soort, en hier door Prof. W e r d e r m a n n voor het eerst beschreven, is schitterend!

Map 26 (verschenen 30 Nov. 1935, en tegelijk met map 25 ontvangen) omvat: pl. 101 *Rebutia Spegazziniana* Bckbg.; pl. 102 *Reb. aureiflora* Bckbg.; pl. 103 *Reb. dasyphrissa* Werd. (Nov. spec.) en *Reb. senilis* Bckbg.; pl. 104 *Lobivia Jajoiana* Bckbg.

Bij het beschouwen van de keurig uitgevoerde Rebutia platen moet iedere Cactusliefhebber wel haast een speciaal Rebutia-verzamelaar worden. Weinig ruimte innemend, dankbaar en rijkbloeiend in alle kleurschakeeringen, zijn het wel ideaalplanten onder de cactussen.

Hulde aan den uitgever N e u m a n n, die de bekoorlijke schoonheid dezer echte liefhebbersplanten zoo uitnemend en natuurgelouwe weet weer te geven!

G. D. D.

INHOUD: Conophytum N. E. Br. — Haworthia Chalwinii. — Goedkoope kasverwarming. — Behandeling van onze Mesems. — Sansevieria Zeylanica Willd. — Een niet algemeen voorkomende Euphorbia. — Het Leekenhoekje. — Boekbespreking.
